Al-Islam.org
Ahlul Bayt Digital Islamic Library Project
Published on *Al-Islam.org* (https://www.al-islam.org)

Aya 1-2: Tekelezeni Mapatano

Maana

Aya za Qur'an huzungumzia itikadi, ibada, sharia, maadili, maongozi ya kidini na ya kidunia, hukumu na jihadi. Aya zizungumziazo sharia, ikiwamo ibada, huitwa Aya za hukumu. Nazo zinafikia kiasi cha 500. Miongoni mwa Aya hizo ni hii isemayo:

Enyi mlioamini! Tekelezeni mapatano.

Jumla hii, pamoja na ufupi wake, ina manufaa makubwa. Kwani madhehebu yote yamekongamana kuwa ndio msingi na asili ya wajibu wa kutekeleza mapatano waliyopatana kwa kuridhiana, yakiwa masharti ya sharia yamekamilika, ambayo ni pamoja na kubaleghe na kuwa na akili kwa waliopatana.

Vile vile ustahiki wa kumiliki kilichofanyiwa mapatano na kutowajibishaya halali kuwa haram na ya haram kuwa halali na mengineyo, ambayo yametajwa katika vitabu vya Fiqhi kama vile *Fiqh Imam Jafar as-Sadiq J.3.*

Mmehalalishiwa wanyama wenye miguu minne ambao ni ngamia, ng'ombe, kondoo na mbuzi , wa kufugwa au wa porini. Baada ya Mwenyezi Mungu kuhalalisha kuliwa wanyama hawa, amevua kwa kusema:

Ila wale mnaotajiwa.

Na Mwenyezi Mungu Mtukufu ame- tutajia hapa aina mbili za wanyama:

1. Kwanza, ni ile aliyoiashiria kwa kauli yake: **Bila ya kuhalalisha mawindo mkiwa katika Hija.**

2. Pili ni ile aliyoiashiria katika Aya ya tatu: "Mheramishiwa mfu na damu." Ufafanuzi wake utakuja, inshallah.

Maana ya bila ya kuhalalisha mawindo mkiwa katika Hija, Ni kuwa wanyama ambao Mwenyezi Mungu ametuhalalishia kuwala ni wanyama wa kufugwa au wa porini ambao hatukuwawinda wakati wa

Ihramu.1

Ama wale tunaowawinda katika hali hii ni haramu kuliwa. Kwa sababu, kila akiwindacho mwenye kuhirimia haifai kukila; ni sawa awe ni katika wanyama wa kufuga au wa porini. Utakuja ufafanuzi katika Tafsiri ya Aya 97 na iliyo baada yake.

Enyi mlioamini! Msivunje heshima ya alama za Mwenyezi Mungu.

Na alama zake Mwenyezi Mungu Mtukufu ni hukumu za dini yake, ambazo miongoni mwa zilizojitokeza zaidi ni ibada ya Hija. Mwenyezi Mungu anasema:

ذَٰلِكَ وَمَنْ يُعَظِّمْ شَعَائِرَ اللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ {32}

"Ndivyo hivyo! Na anayeziadhimisha alama za Mwenyezi Mungu, basi hilo ni katika takua ya moyo" (***22:32***)

Maana ya kukataza kuvunja miiko ya hukumu za dini ya Mwenyezi Mungu ni kutozipindua na kufanya kama tunavyotaka. Wala ya mwezi mtakatifu.

Yaani msipigane katika miezi mitukufu. Makusudio ya miezi mitukufu ni minne: Dhul–qaada, Dhul–Hijja, Muharam na Rajab2

Wala ya Wanyama wakuchinjwa kwenye nyumba ya Mwenyezi Mungu Mtukufu miongoni mwa Ngamia, Ng'ombe, Mbuzi na Kondoo. Makusudio ni kuwa yeyote asimtaaradhi mnyama kwa kumpora au kumzuia kufika kwenye nyumba tukufu.

Wala ya vigwe, yaani wala heshima ya wale waliofungwa vigwe. Walikuwa wakiwafunga wanyama vigwe ili wajulikane na wasitaaradhiwe na yeyote. Wametajwa wenye vigwe baada ya kutaja wanyama wa kuchinja, pamoja na kuwa hao wanaofungwa vigwe ndio hao watakaochinjwa, kwa sababu ya kutilia umuhimu; kama vile kusema:

حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَىٰ {238}

"Angalieni sana Swala na Swala ya katikati" (***2: 238***)

Wala ya wale wakusudiao kwenda kwenye Nyumba tukufu kutafuta fadhila za Mwenyezi Mungu na radhi.

Yaani msimuue yeyote anayekusudia nyumba ya Mwenyezi Mungu; ni sawa awe amekusudia ibada au

biashara.

Na mkishatoka kwenye Ihramu, basi windeni, kwani kuwinda ni haram katika hali ya Ihram na katika ardhi ya Al–Haram. Ikiwa mtu hayuko katika Ihram wala hayuko katika ardhi ya Haram3, basi kuwinda na kula windo ni halali. Neno basi windeni ni kuhalalisha sio kuamrisha, kwa sababu limekuja baada ya makatazo.

Wala kule kuwachukia watu waliowazuilia kufika msikiti mtukufu, kusiwapelekee kupituka mipaka.

Katika mwaka wa sita Hijria, washirikina ndio waliokuwa wakitawala Makka na nyumba tukufu.

Mtume na sahaba zake wakataka kuzuru nyumba tukufu katika mwaka huo, lakini washirikina wakawazuia. Baadaye Makka na nyumba tukufu zikawa chini ya mamlaka ya Waislamu. Ikashuka Aya hii, zikiwa na maana kuwa haifai kwenu nyinyi Waislamu chuki ya washirikina kuwapelekea kuwazuia na nyumba tukufu, kwa kuwa waliwazuilia mwanzo.

Hii ilikuwa kabla ya kushuka Aya:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْمُشْرِكُونَ نَجَسٌ فَلَا يَقْرَبُوا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ بَعْدَ عَامِهِمْ هَٰذَا ۚ {28}

"Enyi mlioamini! Hakika washirikina ni najisi kwa hivyo wasiukurubie Msikiti mtakatifu baada ya mwaka wao huu!!" (***9:28***)

Unaweza kuuliza: Mwenyezi Mungu si amesema kuwa:

فَمَنِ اعْتَدَىٰ عَلَيْكُمْ فَاعْتَدُوا عَلَيْهِ بِمِثْلِ مَا اعْتَدَىٰ عَلَيْكُمْ ۚ {194}

"Wanaowachokoza nanyi pia wachokozeni kwa kadiri walivyowachokoza?" (***2:194***)

Jibu: Aya hii imeshuka kuhusu kisasi na kulipiziana katika mambo maalum; kama vile vita na kukatana viungo; yaani mwenye kupigana nanyi piganeni naye, na mwenye kumkata mkono wa mwingine naye akatwe, na mfano wa hayo. Ama mwenye kuzuia ibada ya Mwenyezi Mungu, biashara au kilimo, basi haijuzu kumlipizia hivyo bali atalipizwa kwa kitu kingine.

Kwa ufupi malipo ya mchokozi yanaweza kuwa ni kulipiza alivyofanya au kwa namna nyingine. Sehemu nyingi malipo yanakuwa ni ushindi wa haki sio kuadhibu.

Mapinduzi Na Kupinga Mapinduzi

Na saidianeni katika wema na takua wala msisaidiane katika dhambi na uadui.

Miongoni mwa maneno yanayozunguka leo katika vinywa vya wasemaji na kalamu za waandishi ni mapinduzi na kupinga mapinduzi. Wakiwa na maana ya kuwa mapinduzi ni kuwasaidia wenye ikhlasi na kuwatetea dhidi ya ufisadi.

Na kupinga mapinduzi ni kuwasaidia wahaini na wasio wana mapinduzi katika kujaribu kuleta mageuzi. Dhahiri ya Aya inatupelekea kufuatishia kauli yake Mwenyezi Mungu: wala msisaidiane katika dhambi na uadui, kuwa ni kupinga mapinduzi ya kila heri na maendeleo.

حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالدَّمُ وَلَحْمُ الْخِنْزِيرِ وَمَا أُهِلَّ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ وَالْمُنْخَنِقَةُ وَالْمَوْقُوذَةُ وَالْمُتَرَدِّيَةُ وَالنَّطِيحَةُ وَمَا أَكَلَ السَّبُعُ إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ وَمَا ذُبِحَ عَلَى النُّصُبِ وَأَنْ تَسْتَقْسِمُوا بِالْأَزْلَامِ ۚ ذَٰلِكُمْ فِسْقٌ ۗ الْيَوْمَ يَئِسَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ دِينِكُمْ فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِ ۚ الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا ۚ فَمَنِ اضْطُرَّ فِي مَخْمَصَةٍ غَيْرَ مُتَجَانِفٍ لِإِثْمٍ ۚ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ {3}

Mmeharamishiwa nyamafu na damu na nyama ya nguruwe, na aliyechinjwa si kwa ajili ya Mwenyezi Mungu, na aliyekufa kwa kunyongeka, na aliyekufa kwa kupigwa, na aliyeanguka, na aliyepigwa pembe, na aliyeliwa na mnyama ila mliowachinja, na aliyechinjiwa mizimu. Na kuagulia kwa mburuga. Hayo yote ni ufasiki. Leo waliokufuru wamekata tamaa katika dini yenu, basi msiwaogope na mniogope mimi. Leo nimewakamilishia dini yenu na kuwatimizia neema yangu na nimewapendelea Uislamu kuwa dini. Basi aliyefikwa na dharura bila kuelekea kwenye dhambi. Hakika Mwenyezi Mungu ni mwenye maghufira mwenye kurehemu.

---

1. Kuwa katika matendo ya Hijja
2. Mfungo pili, tatu nne na kumi.
3. Al-Kaaba na sehemu maalum inayoizunguka

Source URL: https://www.al-islam.org/sw/al-kashif-juzuu-ya-sita/aya-1-2-tekelezeni-mapatano